

РЕШЕНИЕ

№ 1043

гр. София, 31.07.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 4-ТИ ГРАЖДАНСКИ, в публично заседание на двадесети март през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Диана Коледжикова

Членове: Мария Яначкова
Десислава Б. Николова

при участието на секретаря Радиана Д. Андреева като разгледа докладваното от Десислава Б. Николова Въззивно гражданско дело № 20221000500996 по описа за 2022 година

Производството е образувано по реда на член 258 и сл. от ГПК, по въззивни жалби на страните по делото срещу решение № 265422 от дата 14.08.2021 година на Софийски градски съд, ГО I-15 състав по гр.д.№ 10163/2019 година .

Въззивната жалба с вх.№ 348716/15.09.2021 г. (по регистратурата на СГС) на ищцата С. Д. К. – Д. от град Варна е насочена срещу частта от решението, с която искът ѝ по член 2,ал.1т.3,пр.1 от ЗОДОВ за вземане от обезщетение за неимуществени вреди е отхвърлен за горницата над 60 000 лева до 150 000 лева . Съдържа оплакване за допуснатото нарушение на материалния закон и посочената съдебна практика. СГС не съобразил тежестта на обвинението; продължителността на наказателното производство ; отражението му върху ищцата в професионален, социален и личен план ; разгласяването на информация по делото в голям брой централни и местни медии ; подадените във връзка с него сигнали срещу ищцата до КЧСИ, Министерство на правосъдието и Народното събрание .

Въззивната жалба с вх.№ 346051/31.08.2021 г. (по регистратурата на СГС) на ответника Прокуратурата на Република България е насочена срещу осъдителната част от решението. Съдържа оплаквания за постановяване на решението в нарушение на материалния закон и при допуснати процесуални нарушения: събиране и обсъждане на неотнормирани доказателства от КСМЕ, произнасяне по правноирелевантен (но релевантен за друг иск по член 2б от ЗОДОВ) факт - продължителността на наказателното производство, обусловило присъждане на глобално обезщетение, в т.ч. за вредите от „ дългия процес“, недопускането на доказателства за образувани и приключили срещу ищцата дисциплинарни производства, в т.ч. за нарушения по изп.д.№ 20067180400011/2006 при преценката относно каузалните фактори за вредите и относно личността на ищцата, необсъждане на възраженията на ответника по член 5,ал.1 и ал.2 от ЗОДОВ, основани на факта, че ищцата е допуснала нарушение по ЗОЗ и ГПК като причина за привличането ѝ към наказателна отговорност по член 282 от НПК ; непроизнасяне по възраженията за нищожност на договора за правна защита и съдействие; прекомерност на заплатения адвокатски хонорар ; липсата на връзка между заплащането му и наказателното производство и изтичането на погасителна давност. Според въззивника по делото не е доказано, че незаконно обвинената ищца е търпяла такива по вид, характер и интензивност неимуществени вреди, че да оправдават присъждането на „ свръхобезщетение“ в размер от 60 000 лева.

В срока по член 263,ал.1 от ГПК всяка от страните е подала отговор на въззивната жалба , в който излага подробни съображения за неоснователност на въззивната жалба на насрещната страна .

По делото се разглежда и частна жалба с вх.№ 2688778/15.02.2002 г. на Прокуратурата на Република България срещу определение № 260679 от 28.01.2022 г., с което по молба на ответника е отказано изменение на решението относно дължимите от него разноски чрез осъждането му по съразмерност на по – малка част от разноските за експертиза от 292 лева, вместо 308 лева и чрез намаляване по своевременно направеното в отговора на исковата молба възражение по член 78,ал.5 от ГПК на адвокатското възнаграждение,

В срока по член 276,ал.1 от ГПК ответната страна отговаря, че частната жалба е неоснователна .

При проверката на обжалваното решение с оглед оплакванията в жалбите, доводите в отговорите, изразените от страните в съдебното заседание становища и с оглед член 269 от ГПК въззивният съд намира, че то е валидно, допустимо и правилно .

Решението е произнесено по искове по член 2,ал.1,т.3 от ЗОДОВ на С. Д. К. – Д. срещу Прокуратурата на Република България за осъждане на ответника да ѝ заплати обезщетения за неимуществени вреди в размер от 150 000 лева и имуществени вреди в размер от 10 000 лева (заплатеното адвокатско възнаграждение в наказателното производство), ведно със законна лихва от 27.07.2016 г. – датата на влизане в сила на оправдателната присъда - при твърдения, че по ДП № 233/2006 г. по описа на ОД на МВР- Варна е привлечена през месец юли 2009 година като обвиняема в извършване на престъпление по член 282,ал.2, във връзка с ал.1 и член 26,ал.1 от НК - за нарушаване на служебни задължения при извършване на действия по изпълнително дело № 20067180400011, от които са настъпили значителни вредни последици , в т.ч. имуществени вреди в размер от 1 948 000 лева ; спрямо нея е взета мярка за неотклонение „ парична гаранция“ в размер от 2 000 лева, въз основа на внесен на 28.01.2010 г. обвинителен акт е образувано НОХД № 107/2010 г. по описа на ОС- Варна, по което е постановена оправдателна присъда № 116 от 29.11.2013 г. , потвърдена с решение № 37 от 4.03.2015 г. по ВНОХД № 40/2014 г. по описа на АС – Варна , потвърдено с окончателно решение № 296 от 27.07.2016 г. по КНОХД № 868/2015 г. по описа на ВКС. По време на продължилото повече от 10 години наказателно производство ищцата е обвиняема и подсъдима за срок от 7 години; наказателното преследване се отразило зле върху нея, семейството и близките ѝ, а разгласяването на информация за делото от централни и варненски медии – върху имиджа ѝ като юрист и работата ѝ като ЧСИ ; нарушен бил нормалният ѝ семеен живот ; претърпяла социално неудобство, чувство на срам ; загубила желание да работи и много от служителите си; загубила майка си, която в следствие на стреса , заболяла от рак и на 18.12.2012 г. починала; влошило се психичното ѝ здраве ; като препоръчана мярка срещу стреса се решила да стане майка , но последвали трудна бременност и трудно раждане .

Ответникът оспорил исковете по основание и размер , противопоставил

възражения за : нищожност на договора за правна защита и съдействие от 30.05.2014 г. поради противоречието му със закона – член 36,ал.4 от ЗА , поради невъзможен предмет , липса на основание и привидност ; погасяване по давност на вземанията за лихви и на вземане от обезщетение за имуществени вреди .

За да уважи иска за обезщетение за неимуществени вреди до размера от 60 000 лева и изцяло иска за обезщетение за имуществени вреди , СГС е приел, че са доказани предпоставките по член 2,ал.1,т.3 от ЗОДОВ . Приел, че е установен негативният ефект на наказателното производство върху ищцата в професионален, личен и социален план. Негови проявления са : социалното ѝ отдръпване, притеснението за изхода на наказателното производство ; чувството на несигурност при взимането на решения в личен и професионален план ; тревогите от спад на доверието към нея като професионалист – ЧСИ ; засягането на здравето с оглед наличното към настоящия момент смесено тревожно – депресивно разстройство. Приел, че ищцата е заплатила на процесуалния си представител по наказателното дело сума в размер от 10 000 лева, която е съответна на правната и фактическата му сложност и разглеждането му в рамките на три инстанции. При определяне на обезщетението за неимуществени вреди СГС е съобразил решаващо срока на разглеждане на наказателното производство, естеството и интензитета на посочените по – горе негативни изживявания и икономическия стандарт в страната към периода на висящност на делото.

Според трайната и последователна практика на ВКС конкретното обезщетение на неимуществените вреди се определя от съда по справедливост,съгласно член 52 от ЗЗД, но винаги зависи от установените във всеки отделен случай факти – колко и какви процесуални действия са били предприети спрямо обвинения в престъпление, вида и тежестта на обвиненията, постановената мярка за неотклонение, продължителността на наказателното преследване. При определяне на дължимото обезщетение са от значение отделните негативни изживявания на пострадалия и създадените от наказателното преследване неудобства в личен и професионален план , включително степента на засягане на достойнството и авторитета му в обществото от разгласяване на случая , както и обществено – икономическите условия в страната.

Правилно първоинстанционният съд е приел, че срещу ищцата е образувано наказателно производство, като с постановление от месец юли 2009 година е привлечена в качеството на обвиняема за извършено престъпление по член 282,ал.2, във връзка с ал.1 и член 26,ал.1 от НК . Определена ѝ е мярка за неотклонение „ парична гаранция “ в размер от 2 000 лева. От приложената във въззивното производство преписка по НОХД № 107/ 2010 г. по описа на ОС – Варна се установява, че обвинителният акт срещу нея и още две лица е внесен на 28.01.2010 г. , предявен е граждански иск с цена от 1 948 000 лева . По образуваното НОХД № 107/ 2010 г. по описа на ОС – Варна са проведени общо 14 открити съдебни заседания с участието на ищцата и процесуалният ѝ представител – адвокат Б. Б. . Наказателният съд я оправдал с присъда № 116 от 29.11.2013 г. , като с определение от същата дата е изменил мярката за неотклонение в „ подписка“. По протест на прокурора е образувано ВНОХД № 40/2014 г. по описа на АС – Варна. По него са проведени общо две съдебни заседания (25.09.2014 г. и 16.01.2015 г.) с участието на процесуалния представител и без личното явяване на ищцата. С решение № 37 от 4.03.2015 г. въззивният съд е потвърдил оправдателната присъда спрямо нея . Произнасянето на ВОС по гражданския иск срещу ищцата не е предмет на въззивното производство . По протест на прокурора е образувано КНОХД № 868/ 2015 г. по описа на ВКС . Делото е разгледано в едно съдебно заседание на 15.09.2015 г. в отсъствие на ищцата. Приключило с окончателно решение № 296 от 27.07. 2016 г. , с което е оставено в сила въззивното решение в частта относно потвърждаване на оправдателната присъда спрямо ищцата.

Повдигнатото обвинение е за тежко умишлено престъпление, осъществено от ищцата - ЧСИ чрез действия и бездействия през месец май 2006 г. при провеждане принудително изпълнение по изпълнително дело № 20067180400011. Ищцата е търпяла неоснователно наложените ѝ мерки за процесуална принуда - „ парична гаранция“ в размер от 2 000 лева за срок от 4 години и 4 месеца и „ подписка“ за срок от 2 години и 8 месеца. Наказателното производство е продължило 10 години. От тях 7 години ищцата е била обвиняема и подсъдима.

Допускането на КСМЕ с вещи лица – психолог и психиатър не е процесуално нарушение. С експертизата са събрани доказателства, относими

към твърдяното в исковата молба засягане на психичното здраве. За оценката на заключението съгласно член 202 от ГПК няма решаващо значение, че то е изготвено не по медицинска документация, а чрез експертно изследване по методите на наблюдение и интервю. Вярно е соченото във въззивната жалба на Прокуратурата, че то установява актуалното психично състояние на ищцата. Но според експертното заключение, наличното у нея и към дата 4.06.2021 г. смесено тревожно – депресивно разстройство е болестен процес, започнал отпреди 10 години под въздействието на стресогенния фактор – обвинението. На първо време е проявена остра стресова реакция, а след нея са останали да персистират тревожно-депресивни симптоми: повишена тревожност, депресивност, безнадежност, чувство за вина, отчаяние, постоянна бдителност, промени на поведенческо ниво и на ниво личностови характеристики. Заключение е в пълно съответствие с показанията на свидетелите Иванова и Рачев за наблюдавани у ищцата прояви на тревога и несигурност. При това вещите лица са изключили върху състоянието на обвиняемата да е оказал в същото или близко време въздействие друг фактор с по-голяма степен на значимост и интензивност. Несъмнено е, че настоящото психично състояние на ищцата - смесено тревожно-депресивно разстройство е резултат от живеенето в продължение на 10 години в несигурност и под заплахата от понасяне на тежки санкции във връзка с обвинението. Правилно първоинстанционният съд е приел, че по причина на тежкото обвинение, повдигнато и поддържано в посочения период, в т.ч. в рамките на три инстанции съдебни производства ищцата е търпяла в продължителен период от време морални болки, имала е негативни изживявания, стигнало се е до увреждане на психичното ѝ здраве, засегнат е авторитетът ѝ като ЧСИ заради социалния отзвук от повдигнатото обвинение и медийното му разгласяване.

Не са резултат от незаконното обвинение, както ищцата настоява във въззивната жалба, подадените срещу нея сигнали до КЧСИ, Министерство на правосъдието и Народното събрание. С оглед становището на вещите лица въззивният съд не приема, че водените по същото време срещу ищцата дисциплинарни дела № 68/2014 г. и № 63/2014 г. по описа на Дисциплинарната комисия на КЧСИ, са част от причината за настъпване на вредите. Въззивният съд не приема, че ищцата се е самоувредила или е допринесла за увреждането, като е допуснала посочените в обвинителния акт

действия и бездействия при провеждане на принудителното изпълнение по изпълнително дело № 20067180400011. За съставомерността им по член 282, ал.2 от НК е необходимо да са осъществени при пряк умисъл и преследване на специална цел. С оглед събраните от обвинението доказателства съдебните инстанции са приели, че тези елементи от субективната страна на деянието по член 282 от НК не са доказани. Обстоятелството, че същите действия са извършени в разрез с правилата за изпълнителното производство по ГПК, има значение за тяхната отмяна , какъвто резултат е постановен с влязлото в сила решение по гр.д.№ 1191/2006 г. по описа на ВОС в производство по тяхното обжалване .

По същество правилно първоинстанционният съд е приел,че според критериите за справедливост по член 52 от ЗЗД сумата от 60 000 лева покрива всички претърпени от ищцата неимуществени вреди във връзка с незаконното обвинение. Тя не съставлява „ свръхобезщетение“ и не води до неоснователно обогатяване . Уважаването на иска до този размер, ведно с законната лихва за предшестващия подаването на исковата молба тригодишен период, считан от 29.07.2016 г. до окончателното изплащане на сумата и отхвърлянето му за горницата до 150 000 лева е законосъобразен резултат.

По наказателното дело ищцата е защитавана от адвокат. С договора от 30.05.2014 г. , е уговорено адвокатско възнаграждение в размер от 10 000 лева, което е платено в същия ден. До колкото не следва друго от писменото съглашение възнаграждението е за защита в рамките на цялото съдебно производство. Обстоятелството, че е уговорено след приключване на първоинстанционното производство , т.е. срещу минали и бъдещи адвокатски услуги , не опорочава договора като сключен относно невъзможен предмет и при липса на основание – член 26,ал.2,пр.1 и пр.2 от ЗЗД. Договорът не съдържа уговорка за заплащане на резултативен хонорар, която законът забранява - член 36,ал.4 от ЗА . Договорът не е привиден. Въззивният съд не приема, че с оглед вида и тежестта на обвинението, поддържането на обвинения в същото дело и срещу още две лица, очакваното събиране на голям обем доказателствен материал , ищцата не е положила дължимата грижа при уговарянето на адвокатското възнаграждение. Пълният размер на платеното адвокатско възнаграждение съставлява за нея вреда, за която на основание член 2 ,ал.1,т.3 от ЗОДОВ Прокуратурата дължи обезщетение .

Вземането е изискуемо от 27.07.2016 г. и не е погасено по давност. Цялостното уважаване на този иск е законосъобразен резултат също .

С обжалваното определение СГС е отказал да измени решението в частта относно разноските. С молбата по член 248 от ГПК ответникът настоява на ищеца да се присъди : по – малка част от разноските за експертиза- 292 лева, вместо 308 лева съразмерно на уважената част от иска за неимуществени вреди, за които те са сторени и част от намалено до минималния размер адвокатското възнаграждение по заявено в отговора възражение по член 78,ал.5 от ГПК . Въззивният съд намира, че от разноските за експертиза по иска за неимуществени вреди в общ размер от 730 лева подлежи на присъждане част по съразмерност – в размер от 292 лева, вместо присъдените 308 лева – член 78,ал.1 от ГПК . Въззивният съд намира, че възражението за прекомерност е направено още в отговора на исковата молба и е следвало да бъде съобразено при определяне на отговорността на ответника за разноски. Претендираното възнаграждение в размер от 7 000 лева следва да се намали до минималния размер по член 7, ал.2,т.5 от Наредбата (в ред. Дв,бр. 68/2020 г.) от 4 730 лева и да се присъди част по съразмерност от 2 069,38 лева . Следователно решението относно разноските е следвало да се измени с намалението им от 3 342,40 лева на 2 365,78 лева, което налага частична отмяна на определението по член 248 от ГПК .

За въззивното производство въззивницата има право на разноски в размер от платената държавна такса от 5 лева и от платеното възнаграждение за адвокат в размер от 2 000 лева, тъй като не надхвърля минималния размер по член 7,ал.2,т.4 от Наредба № 1 от 9.07.2004 г. и по възражението за прекомерност не следва да бъде намалявано.

Воден от горните съображения, **ВЪЗЗИВНИЯТ СЪД**

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 265422 от дата 14.08.2021 година на Софийски градски съд, ГО I-15 състав по гр.д.№ 10163/ 2019 година в обжалваните му части.

ОТМЕНЯ определение № 260679 от 28.01. 2022 г. на Софийски градски съд, ГО I-15 състав по гр.д.№ 10163/ 2019 година в частта, с която е оставена без уважение молбата на Прокуратурата на Република България за изменение на решението относно дължимите на С. Д. К. – Д., ЕГН: ***** от град Варна разноски, като ги **НАМАЛЯВА** от 3 342,40 лева на 2 365,78 (две хиляди триста шестдесет и пет лева и седемдесет и осем стотинки) лева и **ПОТВЪРЖДАВА** определението в останалата му част .

ОСЪЖДА Прокуратурата на Република България да заплати С. Д. К. – Д., ЕГН: ***** от град Варна, с адрес на пълномощника-адвокат Б. Б., град ***, ул. ,, ****“ № * разноски в размер от 2 005 (две хиляди и пет) лева .

РЕШЕНИЕТО ПОДЕЖИ НА КАСАЦИОННО ОБЖАЛВАНЕ пред ВКС в едномесечен срок от съобщаването му на страните .

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____